

An abstract painting featuring two faces. The face on the left is rendered in light tones with dark, scribbled lines around the eyes and hair. The face on the right is more obscured by dark, textured brushstrokes. The background is a mix of light and dark brown tones with visible brushwork. The text "DISTOPIJA" and "DISTOPIA" is overlaid in white, sans-serif font on the right side.

DISTOPIJA DISTOPIA

Pred nama je novi likovni projekt koji bi trebao propitati, artistički „osvijetliti“ fenomen, pojam DISTOPIJE. Pri kretanju u ovaj projekt želio sam dotaknuti socijalne, etičke, političke i slične problematike vremena u kojem svi živimo. Proteklih godina kol. lik. projektima obrađivalo se mnogo tema. Rezultati su, prema intencijama kustosa i odgovorima umjetnika, bili uronjeni u recentno povijesno vrijeme. Tako su radovi, uz povezivanje sa zadanim pojmom, progovarali o situaciji, dojmovima, stavovima... U rezultatima je očito da mnogi od autor/a/ica provode zamisao o slobodi podređenoj potrebi za oblikovanjem. Otkrivanje predmeta, znakova, doživljaja i mišljenja njihove određenosti omogućava poigravanje. Ovakav pristup potvrđuje kako u svijetu suvremene umjetnosti vjerodostojnost artefakta prestaje ovisiti o standardnim tehnikama. Iskreno zahvaljujem umjetnicama i umjetnicima na suradnji u realizaciji projekta!

Od autora su se očekivali radovi koji problematiziraju pojam, interpretaciju/asocijacije koje on izaziva. Za selekciju je pristiglo 80-ak radova/autor/a/ica. U projekt je primljeno 70 radova. Bez primisli, kao i u proteklim projektima, omjer ženskih i muških autora uvijek se vrti približno oko polovice broja sudionika. Ovaj projekt također nudi znatan raspon tehnologija, stilova, pristupa vizualizacijama. Prisutno je oko 27 objekata, instalacija, skulptura, reljefa, kolaža. Sličan broj je i radova ostvarenih kroz slikarstvo, crtež, grafiku, frotaž, tekstil ili kombiniranih tehnologija – s plošnim prikazima. Uz to, shodno recentnom povijesnom vremenu, prisutno je dvadesetak fotografija i digitalnih radova te pet videa ili video-instalacija.

Zadana tema projekta izazvala je raznorodne iskaze koji svi propituju DISTOPIJU. Iako je u inicijalnim materijalima bila ponuda i za pojam UTOPIJA, svi autori oslonili su se na problematičniji dio, pa je radni naslov projekta postao i glavni naziv koji objedinjuje likovna propitivanja.

Da bi bolje razumjeli što je distopija, treba se upoznati i s pojmom utopije. Distopija je, uz utopiju, predodžba druš(a)va u mogućoj budućnosti. Distopija je zamišljeno društvo gdje su sabrane sve negativnosti civilizacije. Ona aktualizira pitanja koja se tiču politike, religija, sociologije, duhovnosti, ekologije, preživljavanje, gubitak individualizma, agresivne tehnologije... Često se manifestira kroz satiričan pogled na suvremena društva. Svrha distopijske fikcije je upozoravanje na opasnost dok još ima vremena za oporavak. Pojam utopija nastao je u XVI. st. (Thomas Moore: „...izoliran otok na kojem je sve teklo glatko i ništa nije polazilo po zlu...“) Pojam distopija/utopija najbolje se opisuju usporedbom raja i pakla: utopija je raj, a distopija pakao.

U literaturi ima više pristupa pojmu distopije. Prvi „pravi“ distopijski roman napisao je 1920. god. ruski književnik Jevgenij Zamjatin i nosi naziv „Mi“. Druga literarna djela koja se bave ovom temom poprilično su poznata. Tu su romani: George Orwell – „1984.“; Aldous Huxley – Vrlji novi svijet“; Ray Bradbury – „Fahrenheit 451“; P. D. James – „Djeca čovječanstva“; Suzanne Collins – „Igre gladi“; Margaret Atwood – „Sluškinjina priča“... Također, postoje mnogi distopijski filmovi. Film, nastao netom poslije romana „Mi“, kapitalno je djelo „Metropolis“ (1927.). Snimljen je za vrijeme Weimarske republike, a bavi se odnosom između klasa: radnika i buržoazije. Tu su još: Francis Lawrence – „Igre gladi“; Neil Burger – „Različita“; George Miller – „Pobješnjeli Max“; Michael Anderson – „Loganov bijeg“; François Truffaut (1966.) – „Fahrenheit 451“; Michael Radford – „1984.“; Kurt Wimmer – „Equilibrium“; Wachowski – „Matrix“; James Cameron – „Terminator“ itd.

Danas se termin distopija pojavljuje na mnogim područjima, pa tako i u likovnosti. U umjetnosti/ma nastaje kao kritički komentar društvene stvarnosti. Ovdje se pitamo: živimo li (već) u distopiji? Distopija znači društva u kojima je stanje života nepodnošljivo ili jaderno; u kojima se ekonomska kvaliteta života neznatno poboljšava na račun radikalnog gubljenja osnovnih sloboda. U ovom projektu izabrane su teme iz realnog vremena, koje imaju naznake distopije, a njih nije malo: kontrola ponašanja, restrikcije za zviždače, zabrane komentiranja na društvenim mrežama, prijetnje zdravstvenim konstrukcijama, svrstavanje u određene političke blokove unatoč razvidnosti nametanja stava/mišljenja... Svjedočili smo represivnom oduzimanju sloboda, ali i neposluhu i osviještenosti za vrijeme tzv. „gripe s reklamom“ proteklih godina. Sada smo stjerani u navijanje za neku od državnih tvorevina koje su u ratu, bez obzira što ne moramo vjerovati u unisone proklamacije medija. Ne treba zaboraviti da o životnoj/političkoj situaciji u Africi, Aziji, čak i Kini ili Rusiji nema relevantnih informacija. Korporacije preuzimaju kontrolu ili to čine samovoljni računalni programi koji zaslužuju ljude tako da postoje samo u mentalnom stanju i služe za pogon strojeva (Matrix).

Kroz povijest možemo prepoznati negativna, distopijska društva poput nacističke Njemačke, Staljinovog Sovjetskog Saveza, SAD-a iz vremena McChartya i lova na „crvene vještice“ itd. Danas se čini da postajemo društvo u kojem vladaju uvjeti života obilježeni državnim pravilima bliskim represiji, pravnim nasiljem, zagađenjem, konstantnom ratnom prijetnjom te nezadovoljstvom većine ljudi. Bez obzira na parolu demokracija, vlast postaje apsolutistička i totalitarna te naginje ugnjetavanju ljudi, bez prava na stavove i mišljenja. Poštuje se unisonost krda.

Giuseppe Anello
Layers of Dissonance
kombinirana tehnika na platnu
100 x 60 cm
2024.

Mariana Ban
Koncil raja izgubljena
ulje na kartonu
45x25cm
2024.

Fanita Barčot Nikolac
Umreženi Klimt
detalj; fotografija, poliptih
45 x 21 cm
2021.

Elvis Berton
Krvarenje
akril, sprej, otisak valjkom, marker na platnu
132 x 92 x 2 cm
2024.

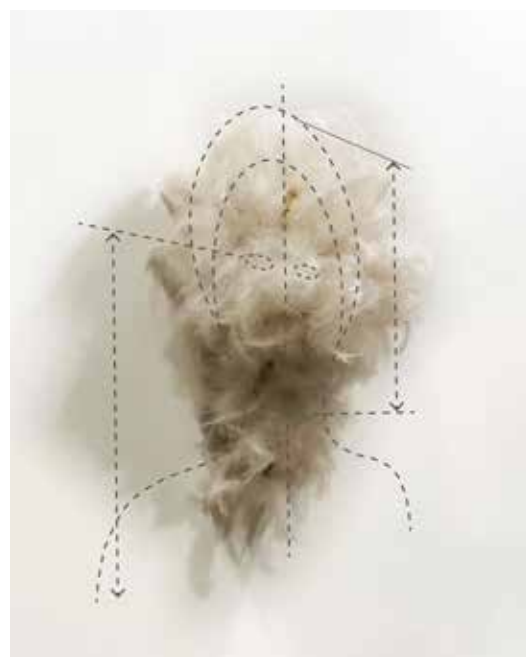
Daniela Battisti
Nevidljivi okovi
drvene bojice i suhe pasteleva na platnu
70x50 cm
2024.

Nataša Bezić
Melankolija
akril na platnu
70x120x2 cm
2024.

Rok Bogataj
Prikriveno lice istine
kombinirana, objekt i video
48cm x 60cm x 35cm
2020.

Darko Brajković Njapo
Država
kombinirana tehnika,
30x30x10 cm
2024.

Nadja Brečević
iz ciklusa:
Sorry Mom, But It Looks So Sharp
fotografija
40 x 60 cm
2020.

Matjaž Borovničar
Distopijski potencijal
video rad, 5min
2024.

Komentari o radovima:

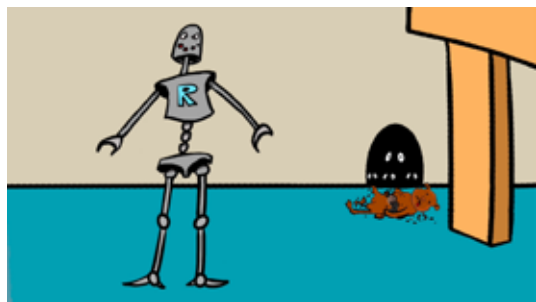
Komentare o radovima možemo započeti onima koji na simboličan način propituju suvremenost. Tako **Josip Mijić** predstavlja promišljeni rad „Svijet istosti“. On u staklenu posudu, na dno jednakomjerno, okomito slaže šibice. Nakon što se jedna zapali, zapale se i sve ostale. Gore dok ima zraka, kisika u posudi. One su u svim situacijama ujednačene i predstavljaju odsutnost osobnosti, posebnosti, drugačijosti. Zatiranje individualnosti dodiruje i **Dijana Rajković**. Ona se poigrava idejom QR-koda te u rezultatu nudi monotonu, ujednačenu teksturu rada. Likovnost i znakovitost su zadovoljeni. Ona komentira: „...Uvertira u budućeg homo kiborga, preteča čipiranja. Sadašnjost koju živimo, a za koju smo smatrali da je daleka budućnost...“. **Lena Ternovec** radikalno izbjegava detalje koji bi odvucli pažnju od naglašeno prisutnog osmeroznamenastog broja. Naslov rada „Ispod mosta“ te prisutni lanci i moguće instalacije asociraju na beskućnike koji još nisu pobrojani, ali su itekako prisutni u tzv. visoko razvijenim zapadnim demokracijama. **Ivan Paulić** temu obrađuje na izuzetno dramatičan način. On slikarski oblikuje nadrealističku scenu relativno bogatog interijera uz detalje koji značenjski izazivaju nelagodu. Na stolu zapažamo samo ruku, raskošnu žlicu, ali uz prazan tanjur. Čini se da autor osjeća duh vremena i osiromašivanje donedavno ekonomski stabilnog srednjeg sloja stanovnika zapadnih demokracija. Simboličan Raspad sistema predstavlja i **Renata Papišta** pa tako i imenuje rad. Ona formira papirnati objekt origami načinom savijanja ravnine u dimenziju. Iako je rad izveden na način da djeluje trošno, to je naglašeno i ponudom neuredno otisnutih slova. Stanje prije raspada bilo kojeg sistema svjedoče latice cvijeća ugrađene u rukom rađeni papir. **Luiza Štokovac**, fotografkinja oštrog oka, na putovanju bilježi zanimljiv izlog. On može biti od trgovine ili galerije, no važno je što autorici privlači pažnju. Ona uzima u kadar grupu ljudskih maketa bez identiteta. Svi su spojeni trakama, žicama te se jedan bez drugoga nisu u mogućnosti niti pomaknuti. Ovo stanje odgovara ideji ovog projekta. **Asja Vasiljev** realni prostor pretvara u ideju Matrixa. Trodimenzionalne objekte od željeznih, građevinskih mreža, osvjetljuje video-radom pa gubimo realnost. Scene i zvuk ovog videa potpisuje **Aleksej V. Slavik**. Svjetlo, slika se zaustavlja djelomično na konstrukciji te na bjelini pozadine. Dramatičnost je postignuta samom metalnom konstrukcijom, a oživljena i naglašena scenama video-instalacije. Svojevrsan dokument, direktive za postojanje i ponašanje, što iskazuje i naslovom rada, predstavlja **Andrej Zbašnik**. On koristi kompjutorski Word program kojim se služi i naporna, pretjerana administracija koja se nameće na svim područjima života. Na rubu crnog humora iščitavamo ispisane zapovijedi koje ne nude ideju individualnosti, već uniformiranosti. **Nataša Bezić** rad na temu projekta ostvaruje akrilom na platnu. Ona tematiziranju prilazi na vrlo osoban način. To govori i naziv rada „Melankolija“. Na solidnom formatu nalazimo apstraktna, ali intimna promišljanja. Kolor je utišan pa je prisutna respektabilna igra tonovima, linijama, rasteriranim površinama. Čini se kao da je rad izbjegao likovno definiranje blisko florealnim motivima približivši se evokaciji stanja. Umjetnica komentira: „U suvremenom je društvu osviješteni pojedinac svjestan svega što se dešava u prirodi, u društvu, ali je u nemogućnosti da promijeni svijet koji polako ide ka propasti...“ Ova izuzetna slikarica često ostvaruje zamagljene, senzibilne, uvijek vrlo osobne slikarske radove. I ovaj rad zrelo nastavlja njen pristup oblikovanju. Ona svjedoči: „Slika predstavlja raspoloženje, tih, melankoličan pad energije postojanja, življenja...“

Nametanje ili pristajanje na zadatosti trenutka onih koji nisu prilagođeni propituje nekoliko autora. **Nadja Brečević** fotografskom tehnologijom bilježi trenutak pauze radnice u nekom marketu. Akterka ispred reklame za prehrambene proizvode pasionirano puši cigaretu. Kao što je odavno jasno, dresura zapadne civilizacije počela je upravo progonom pušača. Asocijacija/parafraza: „Kad su došli po pušače, ja sam šutio jer nisam bio pušač...“ (prema pjesmi Martina Niemollera, 1892. – 1984.). Popuštanje, bijeg od uvriježenog propituje **Bogomir Duzbaba**. On fotografira primijećenu špicu u travi koja je očito služila za konzumaciju nekog opijata. Problem je da predmet može djelovati negativno na nepažljivog šetača. Tako pritisak, recentni pokušaj unificiranja populacije, osim za nestabilnog, senzibilnog pojedinca, može naškoditi i drugim osobama. **Miranda Legović**, također fotografskom tehnologijom, ovjekovječuje trenutak izbačen/og/ne iz standardnog, očekivanog ponašanja. Dramatična scena beskućnika u neskladu je s rigidnim, proklamiranim državnim aparatom. Profiterstvo je uvelo kao normu instituciju carine, carinjenje predmeta i dobara, naravno, iz razloga da konkurencija ne bi funkcionirala. Zaista su sramotni ovi, tzv. dosezi demokracije. **Luiza Ritoša**, slikarskim radom akrilom na platnu ilustrira vrlo moguću situaciju. Autorica rad odlično naslovljuje: „The Last Selfie“. Na rubu rata/ratova za koje velika većina svjetske populacije uopće nije zainteresirana, u svakom trenutku možemo se naći u uništavajućem okruženju. Naravno, obični ljudi, najčešće žrtve, tretiraju se, nažalost, kao kolateralna šteta.

Više autor/a/ica decentno propituje (svoju) osobnost u odnosu na okruženje. **Elvis Berton** vlastito stanje uspoređuje sa stanjem okruženja. „Krvarenje“, naslov rada, može se odnositi na trenutak ispovijedi autora, ali se prenosi i na apokaliptičnu viziju budućnosti. Svjedočimo krvavim događajima na dva isforsirana ratišta, ali nemamo informacije o nekim drugim područjima jer su nam informacije uskraćene iz razloga što to ne odgovara smjeru nametnute hijerarhije zapada. Već evidentna sumnja što je istina, a što orkestrirano nametanje stava

vizualizira **Rok Bogataj**. On predstavlja odličan multimedijalni rad „Prikriveno lice istine“. Radi se o obliku na zidu formiranom od perja. Na njega se projicira iscrtkana silueta glave. Lice nije individualizirano, ali već imamo svijest da se naš identitet može locirati kamerama. Skoro da je već neumjesno tvrditi da se tako na silu oduzima privatnost... **Barbara Cetina** ostvaruje rad na korici stare knjige. Podloga je usklađena s idejom rada na kojem nalazimo oznake brojanja, moguće putanje sazrijeva, ali i citat iz romana Georgea Orwella, „1984.“: „Čovjek prenosi dalje ljudsko naslijeđe ne time što se čuje i njegov glas nego time što ostaje zdravog razuma...“ Kolažiranje elemenata i slovni zapis iskazuju problem osobne sinkronizacije s okruženjem, što je danas skoro najvažniji faktor preživljavanja. **Silvija Dolonga** prezentira još jedan vrlo intiman, ali promišljen rad. Ona bilježi fragmente bolničkih prostorija. Ona kaže: „Prazan krevet s otiskom ljudskog tijela na jastuku, odškrinuta vrata sobe, tipke za poziv u pomoć, anonimna bolnička arhitektura uronjena u čelično plavo nebo, kadrovi su jednog doživljaja neprisutnosti života u tek nedavnom postojanju...“ Ovdje je distopija predstavljena „...između bitka i ništavnosti...“ Uz sve religije, evoluciju, materijalizam, demokraciju, nesigurnost trenutaka realnog još uvijek nije spoznata. Umjetnica situaciju dovodi do reskog, artistskog znaka. Narativan, ali znakovit rad predstavlja **Fernando Marcus**. Rad nosi naziv „Janus“. To je rimski bog vremena, zaštitnik odlaska i dolaska, početka i kraja. Na glavi ima dva lica, staro i mlado. Fotografski uradak predstavlja niz osoba, gdje su u centru tri osobe u socijalnom kontaktu, dok su s obje strane osobe potpuno posvećene komunikaciji mobitelima. Zabunu unosi boca vina ispred odraslih osoba i dječaka među njima koji jedini gleda direktno u kameru. Sve ovo govori o teškom snalaženju u realnom prostoru i ideji bjegova od realne realnosti. Promišljanje definira autorov komentar: „Živimo u svijetu u kojem tehnologija daje sve odgovore, ali nitko se nije potrudio postaviti pitanja...“ Zadatak pred promatrača postavlja **Silvana Konjevoda**. Propitujući bijeg od realnosti, ona podastire, u centru rada, cipele s odloženom bocom, najvjerojatnije, alkoholnog napitka. Ovime se i ona pita o kratkoročnim sredstvima za olakšavanje psihičkog pritiska okruženja. Još kad na radu zapazimo izvatke iz nekog dokumenta, protokola s pravnim člancima, situacija postaje jasna. Likovnost je ovdje zadovoljena umjetničnim gestualnim intervencijama okruženja glavnog, opisanog motiva starih cipela. Spominjući ljepotu (doživljaja) trenutka, **Berta Miloš** na tekstilnoj podlozi veze stihove. Ovaj rad možemo doživjeti kao sasvim osoban i hrabar otklon od svakodnevnice. Posvećivanje poeziji i vezenju pripada nekom prošlom vremenu. No, dobro je da nas netko podsjeti na trenutke sa samima sobom koje, u današnjoj kakofoniji informacija skoro da ne uspijevamo više doživjeti.

Nelagodu u odnosu na stanje okruženja uz memorijske konotacije izgovara nekoliko ostvarenja. **Amina Konate Visintin** izvodi narativnu kompoziciju kojoj daje naslov: „Mračna soba“. U komentaru sama opisuje predstavljeno: „Umjesto da bude alat za povezivanje, tehnologija simbolizira barijeru koja dijeli majku i dijete, ostavljajući dijete u emocionalnoj praznini dok majka bježi u digitalni svijet.“ **Andrej Kurtin** predstavlja triptih izveden crtačkim tehnikama. Nadrealne figure pojavljuju se u nedefiniranim, zasjenjenim prostorima. Zbunjuju nas ove humanoidne figure, neke sa začudnim formacijama, a jedna bez dijela tijela. Autor nudi rješenje navodeći: „Svakodnevno izlaganje ogromnim količinama banalnog i spektakularnog sadržaja dovodi nas do nemogućnosti sagledavanja „običnog“, nepatvorenog svijeta...“ Čini se da ideja deformiteta nastaje kao reakcija na naporno bombardiranje nevažnim podacima te okruženjem kontrole na skoro svim pozicijama i/ili lokacijama. Tako se čak u šume postavljaju kamere... **Daniela Battisti** osnovnu distopijsku karakteristiku, neslobodu, predstavlja doslovno. Na zatamnjenoj pozadini uočavamo gornji dio ženskog tijela grubo ovijen debelim konopom. Čini se kao da osoba sama sebi zateže grubu špagu oko tijela. Očito je pitanje slobode/neslobode ovisno o osobnosti, iako smo svi pod dirigiranom navalom mainstream informacija, podataka i pravila za doživljaj. Umjetnica svjedoči: „Živimo u vremenu s najviše blagostanja i slobode a nikad nismo bili manje slobodni, a nismo toga ni svjesni...“ **I Dean Buzleta** predstavlja dramatičnu scenu. Osoba, ovijena u poluprozirnu foliju, kao da pokušava doći do zraka, maknuti, razbiti, osloboditi se lazurne, ali opake ovojnice. Autor rad naziva „Preporod“. Ovime nas usmjerava spoznaji koja inicira kretanja aktera ka nekom novom okruženju uz dramatičnu borbu s naizgled pasivnim omotačem. Folija postaje metafora napornog okruženja koje nas pokušava uniformirati i nametnuti mišljenje i stavove. **Kaja Resman**, slikom izvedenom uljem na platnu, također propituje napor bivstvovanja u trenutnom civilizacijskom okruženju. U prvi mah čini nam se kao da je pred nama Sizif ili Atlas koji drži nebeski svod. No autorica jednostavno predstavlja tijelo u fizičkom grču koje odmah evocira i psihičko naprezanje. Ona promišljeno pakira aktera u format platna nudeći ideju borbe tijela s prostorom unutar kojeg ono postoji. Umjetnica komentar zaključuje da nas rad podsjeća na hrskost ljudske izdržljivosti suočene s opresivnim okruženjem. **I Fabio Gasparini** nudi rad koji izaziva izvjesnu nelagodu i traži propitivanje. Rad naziva „Das ist gut“. Naslov, na rubu cinizma, naglašava dramatiku predstavljenog. Iako blisko apstraktnom gestualnom činjenju, neki elementi, poput mogućeg oka i/ili dijela grimase lica, usmjeruju nas ka ekspresivnoj interpretaciji trenutka stvarnosti. Slika kao da evocira osjećaj naporne ograničenosti osobne egzistencije u okruženju koje sve više zadaje, definira surove gabarite postojanja. Potresno svjedočenje, na slikarski način, predstavlja **Milan Marin**. On realizira scenu na kojoj zapažamo nekoliko osoba kojima je zamućen identitet. Iz gestualnih prikaza shvaćamo da je riječ o nizu likova koji svi iskazuju nesigurnost na rubu panike. Uz njih je silueta osobe sa šeširom, koja odudara svojom sigurnošću. No, njen je identitet također nečitak. Cijelu ovu scenu mo-

Luciano Bunić
Robotofobija
video rad, 2 min
2024.

Dean Buzleta
Preporod
fotografija, digitalna tehnika
A3
2023.

Valentino Cappellari
Dogadaj
fotografija, triptih
2024.

Samir Cerić Kovačević
Distopija / Urban jungle
manipulirana fotografija
75x50 cm
2024.

Barbara Cetina
Distopija
komb. tehnika, korice knjige
20,5 x 14 cm
2024.

Andrea Čović
Secret Passage
akril na platnu
140x100 cm
2020.

Fernando
Janus
Fotografija
180cms x 60cm
2018.

Bogomir Duzbaba
Stravična vječnost
Fotografija
50 x 70 cm
2024.

Sladan Dragojević
Nebuloza
fotografija/print
50x50 cm
2024.

Silvija Đolonga
Soba 206
foto kolaž
54x15cm
2019.

Bruna Dobrilović
Smrtnost
keramika, kombinirana tehnika
34x50 cm
2024.

žemo doživjeti kao ilustraciju većine kojom ovladava manjina. Preneseno na realnu situaciju okruženja, i sami smo uvjetovani odlukama nepoznatih osoba na nekoj administrativnoj ljestvici koja im omogućuje da diktiraju našim životima. **Aleksandra Rotar** crtačkim načinom realizira rad koji naziva „Distopija“. Na crtežu zapažamo deformirani lik, njegovu glavu, a u poziciji vrata - niz segmenata koji izlaze iz formata. Umjetnica otkriva: „U likovnosti se ljudi s PTSP-om lako otkrivaju jer kada crtaju ljudski lik, on bude u dijelovima...“ Po tom ključu, autorica crtanjem slaže dijelove koji bivaju naslonjeni jedan na drugi, ne čineći čvrstu cjelinu. Dojam nesigurnosti, čak tugaljive panike ove prisprodoobe, grubo nas osvrće realnosti, našem stanju u prostornom i vremenskom okruženju.

Civilizacijski otpad, odbačeno, ilustraciju hiperprodukcije stanovnika plavog planeta nekoliko autora uzima kao motiv, element svojih iskaza na temu ovog projekta. Sofisticiran, izuzetno likovni rad, u obliku poliptiha, predstavlja **Vanja Mervić**. Senzibilni umjetnik shvaća da postoji konglomerat odbačene ambalaže koja zasigurno opterećuje prepuna odlagališta. On vizualizira na autorski način, otiske obične ambalaže. Hiperprodukcija pakunga suvremene potrošačke histerije otkriva kako unatoč dvjestogodišnjem tehnološkom napretku, nema poštovanja niti prema osobnosti pojedinca niti prema prirodi. Umjetnik kaže kako su se paralelno s napretkom tehnologije gubile vrijednosti zbog kojih je Svijet bio prijetan prostor za bivstvovanje. Otpad konzumerističkog društva služi i **Neli Hasanbegović** kao sredstvo vizualnog iskaza. Ona koristi pronađene, odbačene stare dijelove kompjutorskih sistema. Njima gradi reljefni predmet koji ne opravdava funkciju, nego verziju estetske kategorizacije elemenata kompozicije. Ona se pita „...da li su tvorevine suvremenog svijeta zasnovane na ispravnim postulatima, da li robotika olakšava i ubrzava mass-produkciju te refleksije svih promjena na društvo u cjelini...“ Umjetnica, koristeći otpad potrošačkog društva, oblikuje monolit, napose spomenik zapadnoj civilizaciji. **Željko Kranjčević Winter** nudi provokaciju. On izabire, ne i formira objekt. Rad se sastoji od zapažene stare limene kutije za kekse u kojoj su ostavljeni, sakupljeni, spremni predmeti koji, možda, nekad mogu poslužiti za neku intervenciju u staništu. Tu su zahrđali šarafi, ovojnica osigurača za struju, čavli i slični predmeti. Nekada smo svi imali takva spremišta „za svaki slučaj“. Danas su svi ovi predmeti dostupni. No, svaka firma proizvodi samo svoj profil, svoj predmet koji nije kompatibilan s drugima. Tako kad mijenjamo bravu, moramo jako paziti da nam nova uopće uđe u stari procjep na vratima. Ovdje distopijsko stanje dolazi na vidjelo: profit određuje profil predmeta jer je u interesu pojedinog proizvođača samo zarada, a ne i ujedinjeni profili sasvim običnih predmeta. **Slavica Marin** predstavlja rad „Deseti krug“. Ona sastavlja objekt od metalnog štapa, motorističke kacige i dekorativne obloge za gume automobila. Stapka, metalni štap, prekriven je manjim segmentima od metala, sastavljenim nasumično. Naslov rada nudi promišljanje o Danteovom povijesnom literarnom djelu. Autoričin ambiciozni naslov možemo preskočiti i osloniti se na viđeno. Pred nama je konstrukcija predmeta koji mogu označavati status osobe. Motorista – zbog kacige, doživljavamo kao avanturista. Felga, ratkapa, poklopac sistema kotača nešto je češći. Kombinirani elementi predstavljaju suvremenost i forsiranje drugačijosti koja ne mora biti pozitivna. Distopija se ovdje može očitovati ljudskom potrebom za brzinom, nametnutom sistemom indoktrinacije medijima. Odličan, promišljeni rad predstavlja **Ivana Ožetski**. Ona uzima ambalažu, pločice potrošenih pakiranja lijekova i njima realizira spiralni, beskonačni krug – Möbiusovu traku. Umjetnica propituje ulazak u medicinske pretrage koje u današnje vrijeme nisu više ljekovite, već komercijalne. Propisivanje opasnih antidepresiva ili eksperimentalnih preparata već je uočeno. Ideja rada iskazuje nametanje ovisnosti koju farmaceutska industrija potiče kod svojih korisnika. To smo već shvatili u distopijsko vrijeme gripe s reklamom, ali na to moramo pripaziti i kod svakog posjeta liječniku. Ideja Möbiusove beskonačne trake izgovara bojazan o beskonačnoj ovisnosti koju farmaceutska industrija potiče kod svojih korisnika. Propitivanje tijeka vremena poduzima **Romina Tominić**. Ona uzima starinski, mehanički sat, vekericu, te intervenira dodavanjem kazaljki. Rad odlično naziva „Banka vremena“. Tako možemo usporiti ili ubrzati vremenski protok, ovisno koju kazaljku pratimo. Znamo da je mjerenje vremena dogovorena konvencija. Ali, ovaj rad dodiruje i suvremene spoznaje kvantne fizike. Nakon Einsteinove teorije relativnosti, pojavljuje se pojam prostorvremena koji objedinjuje dimenzije prostora i vremensku dimenziju u jednu pojavu. Mjerenja dokazuju da su prostor i vrijeme povezani jer promjene koje utječu na prostor utječu i na vrijeme, npr. vrijeme pri brzini svjetlosti teče sporije nego na Zemlji. Ovo je teško shvatljivo, kao i dokazana činjenica (Schrodingerova jednadžba) da energija promatrača utječe na događaj. Zapravo, ovaj umjetnički rad, na jednostavan način, može ilustrirati utjecaj promatrača – ovisno koju kazaljku, u kojem trenutku/poziciji poštuje kao realnu. Okrećući se realnosti, rad „Banka vremena“ aktualan je jer osjećamo kako nam stalno nedostaje vremena pod pritiskom profitorskog, neoliberalnog okruženja.

Politika i religija, ruku pod ruku, pokušavaju nametnuti načine doživljaja i ophođenja. Iako kroz medije uvijek obećavaju utopijski idealno stanje, najčešće se za idealne međuljudske odnose poseže za uniformiranjem, poslušnošću, potrebom anuliranja individualnih stavova i ponašanja. Tako vjere i državni aparati perfidno nameću distopijsku situaciju. Jednu od situacija koje su bile izgovor za restrikcije problematizira **Andreas Pytlik**. On fotografski bilježi medijske komentare, televizijske izvještaje o terorističkom napadu u New Yorku. Tada je to predstavljeno samo kao napad jednih, ne propitujući razloge niti krivnju drugih. Umjetnik rad naziva „Zaboga...“ i povezuje

sa suvremenošću komentirajući: „Danas se rat i teror ne događaju na jednom mjestu nego posvuda...“, a ciljano se stanje na putu ka distopiji nameće „...na svakoj televiziji, računalu, tabletu i pametnom telefonu...“ **Renata Pentek** predstavlja promišljeni rad u obliku instalacije. Sam naslov i podnaslov odlično oslikavaju predstavljenu situaciju: „Rezime (od osobne utopije do opće distopije)“. Umjetnica pojašnjava: „Kroz rad se provlači standardizirani arsenal kršćanske simbolike (...) koji je kulisa naših odrastanja i posredno utječe na naše percepcije i kasnija svjesna oslobađanja od istih...“; „...rad objedinjuje osobne mladenačke zablude i opterećenja koje nosimo (dok smo mladi mislimo da je tjelesno, vanjsko, vidljivo, puno važnije nego što uistinu jeste) uronjeni u odgoj, utjecaj sredina u kojima odrastamo, koje nas formiraju, školovanje, religiozne i društveno-političke norme i nametnuti okviri, moranja i očekivanja, osobna, obiteljska i kojekakva druga...“ **Giuseppe Anello** propituje slične teme tvoreći apstraktan slikarski rad. Tonski i koloristički bogat rad asocira na ideju krajolika, no svi elementi, oblici i boje, promišljeni da potenciraju problematiku, preskaču figuraciju. Ovaj mentalni krajolik nudi slojeve, izvjesnu dimenzionalnost, nudeći promatraču mogućnost da uđe u okruženje kaosa i neizvjesnosti. Primjećujemo oblike koji asociraju na hijeroglifske znakove koji se gube među slojevima boja, sugerirajući tajanstven i nepoznat jezik. I naslovom slike „Slojevi disonance“, ukazuje na bit distopije, ovdje vizualiziranu kao razlomljeni svemir u kojem je koherentnost iluzija, a kaos dominira. Slikarski rad, diptih, izveden uljem na kartonskim podlogama, predstavlja **Marijana Ban**. Na rubovima nadrealizma i simbolizma, teško je odrediti standardne karakteristike i usredotočiti se na pojedini prisutni element. Na površini zapažamo slojeve i segmente arhitekture. Malo pažljiviji promatrač ubrzo otkriva konglomerat lica, glava, uglavnom starijih, egzaltiranih muškaraca. Njihove grimase i geste ruku otkrivaju ideje komunikacije, ponekad s drugim akterom, a češće na nivou introspekcije. Autorica komentira: „Sadržaj slika podvrgnut je religijskoj denominaciji. Tradicija i identitet gube smisao, kao i svaki pokušaj individualizacije... Likovno je to prikazano gubitkom crtačkog i konturnog u procesu slikanja. Naizgled je sve spojivo, te tvori jedan likovni amalgam motiva koji se međusobno pretapaju...“ **Igor Gustini**, kombiniranjem kolaža i akrila na papiru, ostvaruje kompoziciju koju naziva „Distopian Design“. Pred nama je umjetnikov izbor obrađenih povijesnih fotografija. On odlično komentira ovo vizualno promišljanje; „Distopija je prisutna u svim razdobljima ljudske povijesti. Problem nastaje kada mračna strana zasjeni svjetlo, a slobodno društvo se pretvori u autokraciju. Povijest je o tome već svjedočila, ali čovjek nikako da nauči lekciju. Uvijek će neki „autoritet“ govoriti u ime nas i umjesto nas će misliti i odlučivati o svemu...“ Autor nam plasira i važnu poruku: „Na nama umjetnicima je da detektiramo društvo u kojemu živimo i da ga „izlažemo na zidu“ kao zrcalo koje reflektira stvarnost.“ Promatrač je izazvan na borbu, suprostavljanje ili može odabrati eskapizam kao modus preživljavanja. Odlični, angažirani **Džeko Hodžić** podastire pluhu s mnoštvom simboličnih i narativnih detalja. U originalu je to asamblaż izveden uljem na platnu i uklapanjem predmeta ili njihovih dijelova u površinu. Na radu zapažamo niz predmeta koji asociraju na stradanja ljudi. Na zamućenoj, hrapavoj podlozi umjetnik uslauguje znakovite objekte. Tu su zamrljani predmeti iz dječjeg accessoriesa, odjeća, igračke, obuća, Disneyjevi likovi. Asocijativan je zapis na komadu tekstila „The Little Prince“ koji asocira na plemenite misli. Cijela kompozicija sporadično, kao da je umrljana krvlju. Sve nabrojeno odvojeno je od nas, izolirano bodljikavom žicom koja je naglašeno obojena u crvenu boju. Slikarski rad nazvan „Stradanje“, nastaje kao svjedočenje neprijatnog vremena u kojem kao da civilizacija ništa nije naučila iz povijesti. Divljanje moćnih i profitterski imperativ danas su još bezobzirniji nego kroz povijest. **Darko Brajković Njapo** kao odgovor na temu projekta podastire zanimljivu uvjetno ready-made, kompoziciju. On uzima tri staklene boce za mlijeko i u svaku od njih intervenira ulijevanjem, do polovice zapremnine, obojenih tekućina: crvene, plave i bijele. Ove tri boje asociraju na boje veksiloloških oznaka, zastava više zemalja, pa i naše novo odcijepljene. Autor boce ostavlja nezačepljene pa će tekućine u bocama djelomično ishlapiti. Tu smo na tragu umjetnikove intencije: „Poanta rada je da je država hlapljiva, ljudski konstrukt sklon mjenama...“ Ogledajući se na domaću situaciju, količina početne energije, predočena tekućim bojama, hlapi i zamijenjena je pohlepom od koje ostaju rane, u našem slučaju nakupine na stijenama boca. Prisjećajući se Francuske revolucije, jer francuska također ima ove boje na zastavi, svjedočimo protuprosvjetiteljstvu od strane birokracije, religije i globalizma. Tako se ideje liberté, égalité, fraternité, zanemaruju. Umjetnik komentira: „Država je živa tvorevina vezana na ideju! A u rigidnim, birokratskim tvorevinama, ona je uvijek ugnjetavačka, s time i distopijska...“ **Goran Kujundžić** propituje suvremenost koristeći križ, preuzet kao kršćanski simbol. On prostoručno, flomasterom ispunjava papir nižući i ističući grčki ili kvadratni križ. Dodajući linije povezivanja rastera križnog oblika, dobiva iluziju trodimenzionalnosti. No, važniji je dojam mutnoće kompozicije, što ovaj autor uspješno ostvaruje, a rad naziva „Gubitak fokusa“. Ovakav se efekt vizualnog pomaka može pojaviti u tiskanju, ali umjetnik naglasak stavlja na propitivanje stanja tradicionalnih vrijednosti. Uz to, on kaže: „...osnovna forma križa je proširena perspektivnom iluzijom, što predstavlja pseudo perspektivu, koja se u simboličkom smislu može tumačiti i kao pseudo religioznost.“ **Nikola Ražov** na temu projekta odgovara instalacijom, provokativnim triptihom kojemu daje naziv „Ala Aladin“. On u tri posude posprema idolopokloničke simbole. Tu su razni znakovi, križevi, kukasti križevi, zvijezde petokrake i sl. I, kao što aladinova svjetiljka radi samo pod određenim okolnostima, tako se i iz ovih zdjela mogu probuditi raznorazne energije. Prema priči o Aladinu, duh se pojavljuje bilo kome tko protrlja svjetiljku. Nažalost, simbolično, ali u realnosti, svjedočimo opresiji. Kao da se iz više zdjela zlo oslobodilo i nastoji prevladati Plavim planetom.

Mišo Filipovac
Erotikon II.
crtež, poliptih
30 x 40 cm
2024.

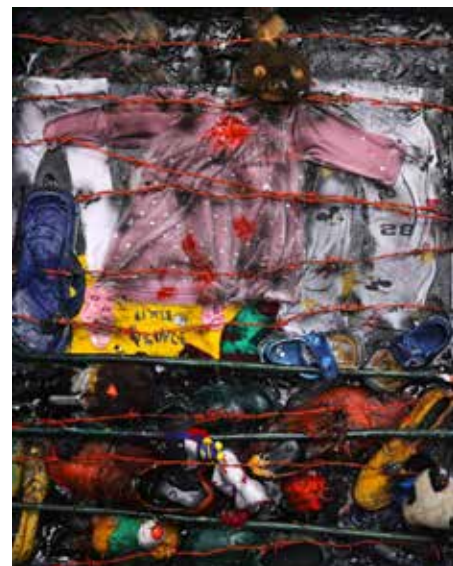
Fabio Gasparini
Das ist gut
akril na platnu
80x100 cm
2018.

Nela Hasanbegović
Iz ciklusa „The Perfect World“
asamblaž
45 x 78 x 3 cm
2024.

Igor Gustini
Dystopian Design
kombinirana tehnika, papir
70 x 100 cm
2024.

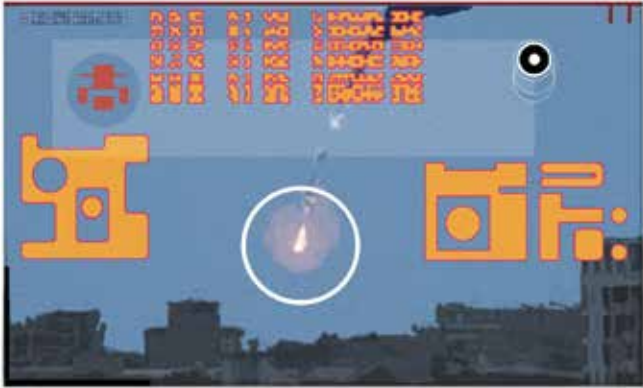
Džeko Hodžić
Stradanje
ulje na platnu, asamblaž
100x80 cm

i.j.piNO
Pčelica
kolaž
28x21 cm
2024.

Dubravka Kanjski
Cosmic Tango
marker na papiru
50x50 cm
2024.

Saša Jovanović
TEXTWORKSri3
digitalna grafika
100cm x 67cm
2023.

Marino Jugovac
Portal
ljepljeno drvo, mozaik
170x268x24 cm
2015.

Kristina Kinkela Valčić
Ultramarine
akril, pigmenti, pijesak na platnu: triptih
3 x (85x85x2 cm)
2024.

Oslonac u povijesnom, memoriji vremena, za propitivanje ove teme, uzima nekoliko autor/a/ica. **Marko Šošić**, odličnim radom odgovara na temu projekta. On se naslanja na povijest uvodeći je u suvremenost. Umjetnik uzima motiv, ideju Troje, za koju nikad nije ustanovljeno gdje se zapravo nalazila, kao podlogu za svoje slikarsko ostvarenje. Na sceni, podlozi sličnoj spajanju raspucane antičke keramike, autor kao da želi sklopiti novu realnost. Arkadijsku, pastoralnu scenu igre nagih mladića, što je karakteristično za antiku, umjetnik smješta na ulomke, kao da je netom sastavio pronađenu antičku vazu. Zaplet počinje promatraču jer nedostaje okosnice igre – lopte ili predmeta kojim se dečki igraju. Autor tumači: „Time kontekst samoga rada postaje otvoren za interpretacije, jer može asociirati na borbu ili masovnu tučnjavu, spašavanje uslijed neke katastrofe, gužvu koju tvore tjelesa puna snage, ali ne i vidljivoga cilja.“; „Neosvojiv Grad postaje kulisa alegorije našega života, borba u kojoj se smisao gubi, a racio se više ne pronalazi...“ Kao okruženje za predstavljanje ideje, izuzetan autor **Mišo Filipovac**, oblikuje imaginarni pejzaž. Tu, ne nužno proporcionalno, nalazimo grupe nagih aktera uglavnom u nekoj komunikaciji. Neke od izdvojenih skupina otvoreno su erotične a neke čak agresivne. Rad je nazvan „Erotikon II:“ kao nastavak njegovih prošlih promišljanja i izveden crtežom. On kaže: „...trudio sam se da prikazem umetničko promišljanje o crtežu na papiru, kao i o aktu, telu i slobodi, distopiji i utopiji...“. Benevolentni umjetnik kao da polazi od ideje utopije, idile, ali se na sceni pojavljuju i distopijski elementi. Nažalost, kao i u životu, usred neke lijepe, opuštajuće atmosfere, pojavljuje se zabrana, neko pravilo, upozorenje ili sasvim besmislena reklama. Sve nas ovo zbunjuje, dekoncentrira i kvari raspoloženje. Čini se da je suvremenost, diktirana profiterstvom od strane moćnika, odredila kako se ne smijemo koncentrirati, misliti, kontemplirati, kako se ne smijemo družiti, ne smijemo biti svoji, kako se ne smijemo predati emocijama. **Branka Ridički** temu projekta pokušava propitati na nešto humaniji način. Ona akrilom na platnu realizira rad koji naslovljuje: „Bisagom kradljivca mirodija“. Ona kaže: „Za mene distopija znači raspad civilizacije, što posljedično znači povratak prirodi...“ Iako mnogi pozitivci očito rasulo komformizma pokušavaju doživjeti kao neko novo rođenje Plavog planeta, zaboravlja se da se prije svega raspadaju sistemi, norme, propisi zapadne civilizacije. Po ideji, ovaj slikarski rad predstavlja krijumčare koji trguju biljem i prirodnim resursima koji su, nakon raspada civilizacije, postali dragocjeni. Čini mi se da i danas svjedočimo švercu i interesnim protokolima. Umjetnica na kraju komentira: „Ali to je također povratak na divlji, opasniji način života za ljude, jer su njihovi životi bačeni u paniku i strah, a oni su prisiljeni na borbu za preživljavanje uz društvene sukobe i natjecanje...“ **Luciano Bunić** oblikuje eksperimentalni video u kojem djelomično propituje obiteljsku situaciju a dotiče osobni odnos s mašinama. On rad naziva „Robotofobija“. Video započinje crtanim, animiranim intervjuom s njegovom majkom, koji se bavi istraživanjem porodičnog stabla. Slijede animirane, crtane scene s muškarcima, dečkima koji iskazuju neku nelagodu. Na početku je lik s mačetom, sabljom na kojoj zapažamo tragove krvi. Nakon nekoliko dosjetljivih portreta majke tijekom razgovora, prikazan je autobus i preslike nekih dokumenata. Slijede scene kiše ili mogućeg bombardiranja. Nakon transformacije ptica, nižu se scene osobe u zatvorskoj odori. U konačnici, autor predstavlja robota koji uništava dječju igračku, plišanog medvjedića. Ovime autor ujedinjuje porodičnu situaciju sa svojom nelagodom spram robota. No, i kompjutor na kojem je video napravljen, pripada robotiziranoj tehnologiji koja je još pod kontrolom djelovanja, ali je šuplja za informacije o nama. **Roberta Weissman Nagy** predstavlja rad „Genesis 2:7“. Iako znamo da je Biblija, iz koje je uzet oslonac za naziv rada zapravo izabrana konstrukcija zapisa stoljećima poslije, te kasnije još pre/uređivana za potrebe klera i vlasti, poštujemo njen izbor. Umjetnica predstavlja osebuje faksimile figure žene grafičkog, drvorezačkog remek djela Albrehta Durera iz 1504. godine, Adam i Eva prije pada. Shvaćamo da autorica propituje otklon civilizacije od prirodnog odnosa muškarca i žene, kako legende i religijske doktrine nalažu - od deklariranih, zadatih, nametnutih tzv. početaka. Umjetnica komentira, još tijekom razvoja ideje i prije definitivne realizacije rada: „...o ljubavi koja stvara novi život svojom voljom i snagom, o ljudima koji svojim tijelom materijaliziraju nove ljude. Suočavamo se s neizvjesnom paradigmom života. Odnos dvaju hetero ljudi fokusiranih u savršenim proporcijama jedan na drugog postaje priča iz davnine. Iščupani obrisom linijom iz Durerove grafike, preneseni na staru grafičku ploču otisnutu 80-tih godina prošlog stoljeća, ne predstavljaju relikv iz predrenesansnog uma, već postaju sami po sebi relikvijom iz vremena kada se umjetnost još uvijek radila rukom...“

Igra, kao sastavni dio, karakteristika, osnovni fenomen ljudskog postojanja, pojavljuje se kao tema u radovima nekolicine autora. Johan Huizinga (Homo ludens), konstatira kako civilizacija proizlazi i razvija se kroz igru i na način igranja. Ona kao svojevrsan obred služi za rekreaciju, zabavu, ali i učenje, spoznavanje. **Damir Stojnić** predstavlja ready-made instalaciju. On uzima standardnu šahovsku kutiju/podlogu i na njoj postavlja oubičajen raspored figura. No, umjesto kralja i kraljice, i kod crnih i kod bijelih figura, na njihova polja autor postavlja klasičan pečat. To nije odmah primjetno jer se i igraće figure i tijela pečata drveni i slično obojani te istrošeni. Ova predstavljena situacija odmah priziva u memoriju naporni administrativni pritisak na svim područjima života. Pravila, propozicije, hrpe dodatnih dokumenata, uvijek su potrebni za ostvarivanje bilo kojeg prava ili pridobivanje sasvim nove potvrde, a koja do sada nije bila potrebna, već ju je administracija, koja se sama od sebe širi, izmislila kao dodatno nužnu. Jer, shvatili smo: kad se stvari ne žele riješiti, onda se osnuje komisija. Ona, naravno, odmah dobiva svoj pečat... **Matjaž Borovničar** režira i snima zanimljiv i ritmičan video-rad. On

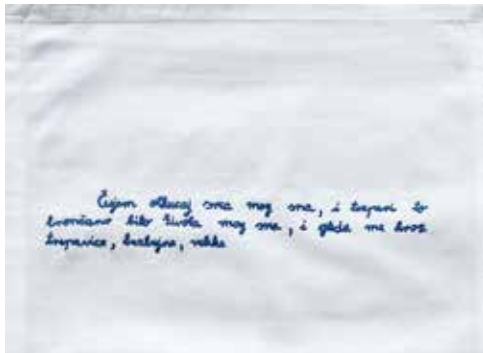

Silvana Konjevoda
A gdje je Nada
kolaž, pastel
40x30 cm
2024.

Branko Kolarić
Bez naziva"
instalacija
dimenz. promjenjive
2022.

Andrej Kurtin
Drugo viđenje
olovka, ugljen na papiru
63x28 cm
2014.

Berta Miloš
Modra nit sjećanja
Vez na platnu, tehnika štil štih
56x35cm
2017.

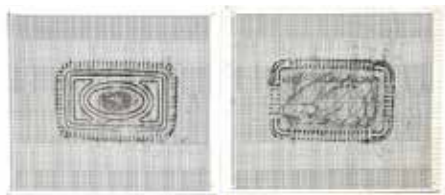
Željko Kranjčević Winter
Obećanja, obećanja
ready made
31 x10 x21 cm
2024.

Amina Konate Visintin
Mračna soba / djetinstvo digitalne ere
komb. tehnika
30x30 cm
2024.

Josip Mijić
Svijet istosti
kombinirana tehnika
8x15x8 cm
2024.

Vanja Mervič
Topography of the daily ABCD
detalj
frottage na IBM compjuter papiru
4x 30cmx36cm
2022.

Goran Kujundžić
Gubitak fokusa
crtež flomasterom na papiru
50 x 70 cm
2023.

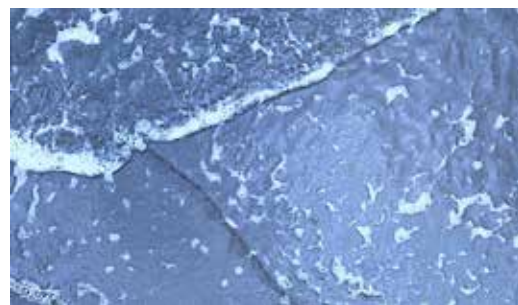

Renata Papišta
Raspad sistema
grafika-origami, ručno pravljen papir
12x12x10 cm
2018.

Slavica Marin
Deseti krug
kombinirana tehnika, metal.
215x50x40 cm
2022.

Jadranka Ostić
To the last tree 1c
terakota, željezo
20x20x28 cm
2024.

Jana Nikolovska
Alive
video rad
2' 20''
2023.

Miranda Legović
Bez naslova
fotografija, print
50 x 80 cm
2022.

se igra svojim obličjem koje mutira na mnogo načina, pa se pred nama nižu nebrojeni oblici transformacija glavnog lika. Ponekad izgled pomiče prema starosti, nekad mladosti, pokatkad ka ženskom ili dječjem obliku. U videu se čuje samo tekst: „I'm a fake“ u beskonačnom ponavljanju. Ovaj rad je smješten u suvremenost, gdje svjedočimo najrazličitijim, često estetskim transformacijama, posebno na društvenim mrežama. Umjetnik u obrazloženju navodi raspon načina manipulacija, ali i moguće posljedice promjena, koje umjetnik navodi kao „Distopijski potencijal“, kako i naziva rad. Lakoća kojom se može stvoriti lažni sadržaj, uvjerljive krivotvorine, mogu se koristiti za širenje dezinformacija i diskreditiranje ljudi ili institucija. Umjetnik završava komentar: „Prava je ljepota u raznolikosti. Nesavršenosti nas čine jedinstvenima i posebnima. Naši životi vrijede više od lajkova na društvenim mrežama. **Saša Jovanović** podastire digitalno ostvaren rad koji naziva „TEXTWORKSri1“. Na radu zapažamo predodžbu ekrana na kojem nalazimo slikovni sadržaj i slovne zapise. Moguće da smo kroz predstavljenu situaciju zalutali i u moguću scenu neke video-igrice. No, u recentnom okruženju, više se prisjećamo realnosti. Tekst nije čitak, a autor ne nudi ideju lokacije. Jedino je očito ratno stanje po ruševinama i projektilu koji je još i naglašen krugom. Tako se ova situacija može prodati i žrtvi i agresoru. Rad svjedoči kako se manipulativne igre itekako prisutne. Možemo se prisjetiti scena s mrtvačkim kovčezima uz početke restrikcija zbog „gripe s reklamom“. Vrlo uskoro pokazalo je da je plasirana fotografija starija i da predstavlja posljedice neke nesreće, a ne ubojitost, tada nove prehlade. **Branko Kolarić**, domišljato ostvaruje odličnu instalaciju kojoj ne daje poseban naziv. Pred nama je horizontalna ploča koja nosi dvije situacije. Oba segmenta, gornji i donji, predstavljaju pehare koje dobivaju igrači na raznim natjecanjima. No, jedan je postavljen trofejno, stoji na podlozi. Ali, drugi se nalazi ispod i okrenut je naglavačke. Ovaj rad nas odmah upozorava na recentno povijesno vrijeme. Prva pomisao je na efemernost bilo koje pobjede jer današnje vrijeme proklamira stalni rast, pobjedu, rat, nametanje bez obzira na posljedice po običnog čovjeka. Asocijacija je na Gundulićevo mudro zborjenje: „Kolo od sreće ukoli (...) tko bi gori, eto je doli, a tko doli gori ustaje...“ (Ep Osman, cca 1630. godina).

Prirodne, pa tako i univerzumske pojavnosti, uz ponekad ljudske intervencije, predstavlja nekolicina autor/a/ica. **Dorjan Slogar** nudi dvije situacije iz prirode izvedene najprije djelomičnom intervencijom u prostoru uz korištenje fotografske tehnologije. Tu je snimak, kadar zapažen na nešto posebnijem terenu, vodom ispranom kameno-pješčanom sloju fliša i/ili lapora. Drugi rad ovog diptiha plasira rezultate zahvata u prirodni okoliš: u teren, zemljanu površinu šumskog krajolika ucrtana je logaritamska spirala, postavljena u smjeru kazaljki na satu. Spirala je jedan od najstarijih simbola kroz povijest i u različitim kulturama. Uvijek predstavljaju rast, širenje, razvoj. Na duhovnoj ravni, spirale predstavljaju putovanje kroz život. One također simboliziraju našu povezanost s univerzumom. Ovaj rad možemo doživjeti kao duhovni, spiritualni pokušaj umanjivanja distopijskih situacija u okruženju. Oslanjajući se na pretkršćanske spoznaje i rituale, ovo je ponuda za povratkom ka osluškivanju energetskih titraja okruženja, ali i nas samih. **Bruna Dobrilović** predstavlja poliptih izveden keramičkom tehnologijom. Pred nama je reljefna kolekcija kvadratnih oblika koji u slojevima sadrže zemljani materijal. Svi ujednačeni elementi spojeni su žicom u grupaciju. Po/vezani su grubom žicom, neuredno, ali tako da se ne mogu puno odmaknuti. Ovo odmah asocira na nedostatak sloboda, ograničavanje kretanja, i sl. Umjetnica kaže: „Ljudi, njihova krhkost i na kraju smrtnost, grubost i agresija sustava u nametanju reda koji kasnije prelazi u nered i konačni kaos (...) ciljano je ugnjetavanje od strane moćnika, svi to vidimo, a bespomoćni smo...“ **Dubravka Kanjski** predstavlja crtež markerom na papiru, koji naziva „Cosmic Tango“. Apstraktna kompozicija razigrana je uvijanjem rasterastih nakupina i uklapanjem drugih oblika koji su svi pred i/ili u tijeku rasprostiranja. Autorica komentira: „Svijet je u stanju uskomešanosti. Distopijski elementi digli su glave. Mašu nam s televizije, Webu, u gospodarstvu, politici, na ulici... Utopija i distopija krajnje su točke dviju strana iste klackalice koja neprestano oscilira u potrazi za ravnotežom. Naše doba nije iznimka... Nije li, u konačnici, sve samo ples Kozmosa i Kaosa kroz koji svemir reciklira sam sebe?“ Tajnovito plavetnilo karakterizira triptih koji potpisuje **Kristina Kinkela Valčić**, nazivajući ga „Ultramarine“. Kombiniranjem materijala i kolora autorica uspijeva privući i zainteresirati promatrača. Ovisno o našem trenutnom raspoloženju, možemo ovaj rad doživjeti na meditativan ili dramatičan način. Ona kaže: „prizori koji se postepeno otkrivaju, evociraju osjećaj neizvjesnosti i misterioznosti, insinuirajući distopiju i nelagodu...“; „Ove scene su refleksija mojih razmišljanja o distopijskim pejzažima i strahu od nepoznatog, gdje se maglovite granice između stvarnosti i iluzije neprestano preklapaju...“ Lirski obojen video-rad nudi **Jana Nikolovska** i daje mu naslov „Alive“. Spokojno protjecanje vremena na razmeđu kopna i vode potiče na razmišljanje o postojanju. Uvijek se osobno doživljavamo na razmeđu utopije i distopije i nikad ne dosežemo ni jedno stanje u punini. Pitanja o disanju, vremenu koje prolazi, razmišljanju, nižu se kroz tijek video-rada. Autorica razmišlja: „...živimo li doista ili samo prolazimo kroz kretanje? Upravljamo li životom autentično? Kontroliramo li mi što nam se događa ili smo samo komponente sustava? Bojimo li se smrti jer osjećamo da zapravo nismo ni počeli živjeti?“ Pred sami kraj videa umjetnica se pita: „...što uopće znači biti živ?“

Oslonac za promišljanje o temi projekta nekoliko autora povezuje s prirodom, ekologijom, biljkama i životinjama. Pino Ivančić/**i.j.piNO**, propituje bizarne odluke establišmenta o „spasu“ prirode. On oblikuje papirnati kolaž koji naziva „Distopijska pčelica Maja“. Autor je

Filip Novak
Horizont sutrašnjice
detalj, ulje na medijapanu, poliptih
30 x 160 cm (30x40cm zasebno)
2023.

Izabela Peculić Stančić
Skrivena ljepota propasti
fotografija u boji
53 x 40 cm
2018.

Renata Pantek
Rezime (od osobne utopije do opće distopije)
kombinirana tehnika
34,5 x 49,5 x 38 cm
2024.

Ivana Ožetski
Beskonačna traka
fotografije prostornog objekta
6 x 42 x 29,7 cm
2024.

Ivan Paulić
Siromaštvo
ulje na platnu
80x70cm
2018.

Dijana Rajković
Identifikacija pojedinca
reljef, šamotna glina
32x32 cm
2022.

Nikola Ražov
Ala Aladin
Instalacija
dimenzije promjenjive
2023.

Princ Petar XXIII
Save the Bees
instalacija, insekti,
3x (15x10x8 cm)
2023.

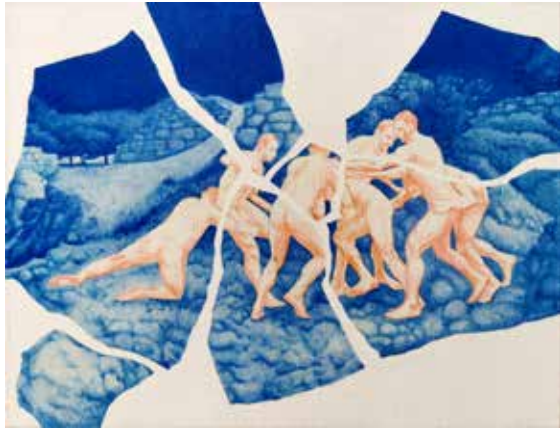
Andreas Pytlik
Zaboga
kombinirana tehnika, fotografija, papir
105 x 140 cm
2001.

Ivana Postić
Podstanarica
drvo, akril
70x40x30 cm
2024.

samo funkcionalno narativan. Čak na neki način, za sklapanje ovog kolaža, bira na prvi pogled površno, tek toliko da elementi dodirnu temu/ideju. Tako podlogu radu formira od medicinskog dokumenta o pregledu, isječkom fotografije – od suše popucalog zemljišta, te ruba nekog publiciranog teksta. Ovime spaja tri elementa. Tu je isječak stanja zemlje, prirodnog događanja. Izrezak nečitljivog otisnutog štiva simbolizira formalno čitljive tekstove službenih medija, ali u kojima nema propitivanja nego samo diktirano, ciljano obavještanje. U prvom planu, iznad opisane podloge, zapažamo nekoliko znakovitih figura. Tu je grafička oznaka punog/mladog mjeseca te izresci fotografija cvijeća i povrća. U srednjem, prvom planu je osoba s koferom i začudnom maskom na glavi. To bi mogao biti taj „oprašivač“ koji, naravno biva zaslijepljen, prikriven u smiješnoj funkciji. Maska kao da mu još i prikriva pogled – crnom trakom preko očiju. Umjetnik komentira: „...nestankom pčela posebni radnici/sijači oprašivat će biljke peludom da mogu dobiti prirodne plodove...“ Ovaj bizarni komentar, nažalost, evocira profilersku realnost. Umjesto da se otklone pravi razlozi za prijetnju nestanku pčela, izvode se perturbacije koje ne rješavaju situaciju. **Princ Petar XXIII**, (Petar Dugandžić) nudi rad koji također u fokus postavlja opstanak kukaca. Autor svoj ready-made rad naziva „Save the Bees“. Tri standardne staklenke imaju na dnu zrnati oblik neke kemijske dohrane ili otrova namijenjenog poljoprivredi. Na ove autor podloge postavlja tri uginule životinje: pčelu, osu i bumbara. Autor komentira: „...ovim radom želim ukazati na problematične pesticide (...) na činjenicu da su pčele prve na udaru po pitanju pesticida, ali i ostatak prirode te, u konačnici - i mi ljudi...“ Značajan je i njegov svjesni tretman okoline: „Pri izradi ovog rada nisu ubijeni pčela, osa i bumbar – pronađeni su uginuli u prirodi“. I **Ja-dranka Ostić** propituje prirodu i posljedice ljudske invazije, eksploatacije i uništavanja okruženja. Rad je izveden u terracotti, uz aplicirane željezne čavle. Već naziv rada. „To the last tree“, animira percepciju. Umjetnica predstavlja ideju ubijenog stabla: nema grana, samo su prisutni batrljci, kora je oljuštena a korijenje je predstavljeno nizom metalnih čavala, dakle također mrtvo. Ovaj predmet upozorenja na nepažnju suvremene civilizacije spram prirode snažno nas osvješćuje. Jednostavnim likovnim (i nelikovnim) sredstvima autorica sačinjava znak. Ovo bi mogla biti maketa za spomenik posljednjem stablu. Nadaimo se da prilike za postavljanje takvog monumenta neće biti – da osviješćeni dio stanovnika jedinog nam planeta to neće dozvoliti. **Matej Vočanec** predstavlja niz od nekoliko manjih objekata koji naziva: „Future fossil“. Radi se o reljefima u kamenu sa znakovitim motivima. To su riba i/ili žaba, zapravo njihovi fosilizirani ostaci. No, za razliku od fosila bića iz prošlosti Zemlje, koje imamo po muzejima, ovo su prikazi u naše vrijeme odumrlih životinja. Možemo poslušati autora: „Poanta rada je uviđaj u moguću budućnost kada će, milijunima godina iza nas, netko naići na fosile koji u svom organizmu nose dokaz našeg destruktivnog postojanja – mikroplastiku...“ Ovo pojašnjuje detalje elemenata ovog poliptiha. Autor dodatno drammatizira situaciju komentirajući crne okvire radova: „...smišljene su uokvirene jer tako podsjećaju na osmrtnicu...“ **Samir Cerić Kovačević** također se oslanja na prirodu propitujući temu projekta. On kompjuterskom manipulacijom obrađuje lirski motiv šumskog područja. Moćni krajolik horizontalno je podijeljen na polovicu. Neprimjetna, majstorski izvedena manipulacija snimkom iskazuje se kao pomaknuta realnost. Čini nam se da gore vidimo nebo, a na dnu neko jezero, vodenu površinu. No, radi se o spretno izvedenoj iluziji. Iako živimo u vrijeme hiperprodukcije fotografskih uradaka, ne otkrivamo odmah sastavnice ovog rada. Umjetnik dramatično mijenja dojmove. Tako nas osvještava i upozorava na manipulacije koje nam se serviraju kao jedine istine. Distopijske konotacije ogledaju se kroz uvjerljivost lažiranog izgleda krajolika, ali i dramatičnošću scene koju nam umjetnika plasira.

Urbane situacije, arhitekturu i atmosfere koristi nekoliko autorica i autora. **Andrea Čović** na većem platnu akrilnim bojama ostvaruje znakovit rad koji naziva „Secret Passage“. Na radu vidimo neuredno arhitektonsko zdanje koje je nekada bilo atraktivno. Nalazi se na uzvisini Teufelsberg u predgrađu Berlina. Autorica pojašnjava: „Teufelsberg je umjetno brdo, nakupina berlinskih ruševina nakon katastrofe Drugog svjetskog rata. Objekt je kasnije služio kao američki i britanski nadzorni centar u vrijeme hladnoga rata...“ Prostor, iako na otvorenom, čak osunčan, sužen je visokim zidovima. Zapažamo išarani kontejner u prvom planu. U njega i u druge smještaju se danas izbjeglice. Na slici ipak ima prostora, ali nema ljudi ni biljaka. Kao da se situacija slike događa u nekom distopijskom okruženju zabrane kretanja. Energija motiva potvrđena je vizualizacijom umjetnice koja kaže: „Takva atmosfera je reprezentacija distopijskog društva u kojem su ljudi zatvoreni u četiri zida, pod nadzorom AI-a, u nedostatku topline ljudskoga kontakta, daleko od prirode. Društvo u koje svakako srljamo atomskim brzinama...“ **Filip Novak** predstavlja poliptih izveden uljem na medijapanu. Autor ga naziva „Horizont sutrašnjice“. Otuđena, hladna, zamagljena atmosfera mutira oblicima i tonovima pa se čini kao da je svaki rad nastao na drugoj lokaciji, u drugo doba dana. No, ove prisutne mijene ne ublažavaju dojam. Dramatičnost atmosfera na svim dijelovima poliptiha očita je. Slike asociraju na scene nadzornih kamera na nekoj infrastrukturnoj lokaciji. Umjetnik odlično komentira svoja vizualna promišljanja: „...sve smo više nalik društvu nadzora i kontrole poput one koja se pojavljuje u virtualnom i reguliranom svijetu gdje je slika pravljena kao ploha segregirana na manje oslikane podloge (...) nelagodna slika svijeta ujedno je i alegorija urbane panorame koja polako prelazi u apstraktni privid našeg stvarnog bivanja. Taj virtualni svijet, sumoran i ravan u svojoj srži, prikazan je u monokromnoj paleti koja naglašava njegovu jednoličnost, uniformiranost i jednodimenzionalnost...“ **Izabela Peculić Stančić** podastire fotografski rad kojem daje naziv: „Skrivena lje-

Marko Šošić
R3 – Troja i sve što je ostalo
ulje na platnu
40x30 cm
2019.

Damir Stojnić
Birošah
objekt, ready made
26x26 cm
2016.

Aleksandra Rotar
Distopija
olovka na kartonu
29x21 cm
2024.

Luisa Ritoša
The Last Selfie
70x50 cm
akril na platnu
2022.

Dorjan Slogar
Tragovi
detalj diptiha,
akcija, fotografija
2x 50x50 cm
2024.

Lena Ternovec
Under the bridge
fotografija
45x30 cm
2019.

Luiza Štokovac
(ne)vidljive veze
fotografina, print
100 x 70 cm
2016.

pota propasti“. Već sam naziv unosi nelagodu i grubo nas osvrće realnosti. Na fotografiji zapažamo prolaznicu u tamnoj ulici. Svijetle izlozi koji otkrivaju da prostor nije u funkciji. Fasada je zaprljana grafitima. Svijetli i reklama prostora gdje se obavlja otkup zlata. Svi elementi odaju okruženje u kojem živimo. Raspad zapadne demokracije očit je i u malim i u velikim državnim tvorevinama. Mali zanati, trgovine, uslužne djelatnosti koje su karakterizirale urbano, nestale su ili su ugušene profitorskom lakomošću mega-kompanija, multinacionalnih firmi. Globalizacija se pokazala kao direktni napad na sve što je unikatno, skromno, podređeno potrebama ljudi, a ne samo profita. Ovaj rad kao da oslikava post-demokraciju, budućnost velikih urbanih cjelina, gubljenje smisla grada kao dobrog okruženja. Postindustrijsko doba mijenja sliku, percepciju života. Nametanje načina života prisiljavanjem na konzumaciju proklamiranih proizvoda i uvjerenja koja nam nameću info-centri koji su u vlasništvu tih istih prepredenih i pohlepnih sistema izaziva nemale revolte. Uz to, izaziva i nelagodu nas, običnih građana. Umjetnica pokušava koliko-toliko ostati realna, pozitivna i pokušati nekako shvatiti, čak opravdati stanje. Zadnja rečenica njenog komentara ipak iskazuje nesigurnost. Ona kaže: „Cilj mog distopijskog likovnog promišljanja nije kritika društva, već razumijevanje šire slike. Bez obzira na realnost u kojoj se nalazim, odabirem smisao kao ključ slobode, slobode da razumijem i da se nadam...“ **Fanita Barčot Nikolac** svoj rad na temu projekta naziva „Umreženi Klimt“. Ona kompilira nekoliko realističkih sekvenci događaja koji oslikavaju neke od suvremenih upitnih situacija. Tako je tu snimak električnog releja koji emitira nezdrava zračenja na okolinu. Slijedi slučajno zapaženi i zabilježeni neregulirani otpad. Tu je i mrežom odvojeni pogon za koji se ne zna proizvodi li koristeći otrove ili je ekološki neutralan. Na sljedećem segmentu je dalekovod na vrhu brda smeća. Iza njega je snimka nekog pogona izvan funkcije. Tu je i dramatični kadar isječka bodljikave ograde i sintetičnog smeća koje je vjetar zapleo u žičane izboje. I na kraju, u nereprezentativnom okruženju uz loše asfaltiranu cestu, plakat, reklama, poziv na izložbu Gustava Klimta u nekom lokalnom prostoru. Ovaj snimak, smješten u srednjem djelu kompozicije umjesto, možda na kraju niza, postaje metafora, idejna okosnica cijelog poliptiha. Autorica kaže: „Zanimljivo je da se pojam „umreženost“ koristi prilikom pojašnjavanja odnosa u društvu, ako nisi „umrežen“ nisi u toku s događajima oko sebe (...) kao da ne postojiš, da te nema, niti će te biti...“ Ali ipak: „Stvarajući „umreženost“ sposobni smo ostavljati tragove prisustva...“ Distopijsku situaciju **Valentino Cappellari** bilježi fotografskom tehnologijom. On svjedoči neuobičajenoj prirodnoj nepogodi gdje se razina mora, uz padavine, podigla iznad gabarita obale i urbanog okruženja. Autor spretno sklapa triptih od tri trenutka pokušaja micanja vode iz natkrivene ulice. Na neki način, ovaj triptih svjedoči o nemoći ljudi spram prirode. Priroda i njene zakonitosti su se kroz višemilenijsku povijest mijenjale. U suvremenosti, gdje moćnici na sve načine pokušavaju izazvati dekoncentraciju, nelagodu, strah od bilo čega, prirodne mijene pokušavaju plasirati kao isključivo posljedicu ljudskog djelovanja. No, natura je živa i tako ju moramo doživljavati a prestati samo krotiti, treba ju i poštovati kao partnera suživota na Plavom planetu. **Slađan Dragojević** u prirodi primjećuje ljudsku intervenciju. Radi se o možda nezavršenom zidu, a umjetnik rad naziva „Nebuloza. Prisjećamo se: ograničavanje kretanja postalo je u suvremenosti uobičajenost. Od teoretskih, administrativnih zabrana pa do fizičkih barijera. Nakon što je ukinut i srušen berlinski zid, civilizacija, napose tzv. zapadni civilizacijski krug, i dalje gradi zidove kako bi se fizički odvojio od onih koji ne pristaju na divlji konzumerizam, uniformiranost, poslušnost, profiterstvo. Koji ne pristaju na samo jedan zadani način funkcioniranja. Pod parolom sigurnosti, na silu se blokiraju odnosi susjeda, koji ne odgovaraju proklamacijama tzv. razvijenog svijeta. Čini se da postajemo društvo u kojem vladaju uvjeti života obilježeni državnim, administrativnim pravilima bliskim represiji, pravnim nasiljem, konstantnom ratnom prijetnjom te nezadovoljstvom većine ljudi. Zapad se ustoličio kao globalni diktator pomoću iniciranja sukoba unutar državnih cjelina, etničkih grupa, drugačijih normi života. Uz to, financiranje naoružanja i političke spletke dovele su nas do straha, prisilne poslušnosti, inicirale su prelazak ljudi u eskapizam, bijeg od stvarnosti, izbjegavanje odgovornosti. **Ivana Postić** na temu projekta nudi zanimljivu skulpturu u drvu uz intervencije akrilnim bojama. Umjetnica rad naziva „Podstanarica“, referirajući se na njen prošli ciklus problematiziranja oblika ptice. Ona kaže: „... Ptice su ugrožene zahvaljujući ljudskom djelovanju. Lik ptice, crne boje, okrenut je naopako kako bi naglasio to krhko postojanje...“ Oblici i detalji rada geometrizirani su. Iako nepravilan, meki osnovni oblik intervencijama postaje strog i otuđen. Iako je porijeklo ideje rada proizašlo iz prirodnih oblika, rezultat oblikovno stiliziran, biva udaljen od premise. Asocijacije su na arhitekturu, maketu nekog mogućeg zdanja. Posebno jer se u suvremenosti grade oblikovno krajnje bizarni objekti. Ali, na njima, mjesta za ptice bivaju „osigurana“ oštrim šiljcima kako ptice ne bi mogle sagraditi gnijezda na nekom dijelu zdanja. **Marino Jugovac** nam nudi glamurozan rad koji naziva „Portal“, a sastoji se od dva stupa koji na vrhu pridržavaju poprečnu gredu. Rad je izveden u drvu, izgrađen od kockica te naknadno koloriran, uglavnom vedrim bojama. Pred nama je ponuda: proći kroz neznani prolaz ili ga zaobići i ostati prosječan, poput rezultata izbora boje tablete u filmu Matrix. Marino Jugovac, instinktivno nudi portal, vrata, prolaz bez mreža i žica. To je instinktivna reakcija na sve više zabrana, administrativnih direktiva, cenzura, divljanja profitorskog kapitalizma. Prođimo kroz ovaj ponuđeni koridor. Možda nam se na instinktivnom nivou dogodi saznanje o nametnutostima na koje smo, svjesno, ili iz komfora pristali. Tako možemo potaknuti misao na propitivanje čak i na aktivnu obranu, borbu protiv ugnjetavačke realnosti. Ukoliko se nešto izmijeni u našoj spoznaji, ovaj rad možemo nazvati i Vrata raja.

Asja Vasiljev i Aleksej V. Slavik
Distopija
objekt i video rad, zvuk
2024.

Roberta Weissman Nagy
Genesis 2:7
Lasercut grafičke ploče
cca 35x40x 0,7 cm
2024.

Kaja Resman
Opresivan um
ulje na platnu
100x100 cm
2022.

Romina Tominić
Banka vremena
umjetnički objekt, ready made
25 x 20 x 13 cm
2022.

Branka Ridički
Bisagom kradljivca mirodija
akrilik na platnu
60 x 60 cm
2024.

Matej Vočanec
Future fossil
kamen, reljef, poliptih
4x cca 17x 12 cm
2023.

Andrej Zbašnik
UPUTA ZA FORMIRANJE ŠARMANTNOG
IDENTITETA
tekstualni crtež, Word program
A4
2024.

UPUTA ZA FORMIRANJE ŠARMANTNOG IDENTITETA INSTRUCTION FOR FORMING A CHARMING IDENTITY	
0	
BUDI RODEN	BE BORN
STVARAJ	CREATE
KONZUMIRAJ	CONSUME
POKORNO SLUŽI	SUBMITTEDLY SERVES THE
PROGRAMU	PROGRAM
UMRI	DIE
1	

Dinanzi a noi si trova un nuovo progetto artistico che dovrebbe mettere in discussione, “illuminare” artisticamente il fenomeno, il concetto di DISTOPIA. Quando ho intrapreso questo progetto, ho voluto toccare le questioni sociali, etiche, politiche e problematiche simili del tempo in cui tutti viviamo. Negli ultimi anni, i progetti artistici hanno trattato molti argomenti. I risultati, secondo le intenzioni del curatore e le risposte degli artisti, sono stati immersi nel tempo storico recente. Pertanto le opere, ricollegandosi al termine stabilito, parlavano delle situazioni, delle impressioni, degli atteggiamenti... Nei risultati è evidente che molti autori attuano l'idea di libertà subordinata alla necessità di modellazione. La scoperta di oggetti, segni, esperienze e la modifica delle loro specificità permette di giocare. Questo approccio conferma che nel mondo dell'arte contemporanea l'autenticità del manufatto cessa di dipendere dalle tecniche standard.

Dagli autori ci si aspettavano delle opere che problematizzassero il termine, l'interpretazione/ l'associazione che provocano. Per la selezione sono state presentate circa 80 opere d'autore. Per il progetto ne sono state scelte 70. Come nei progetti precedenti, la proporzione tra gli autori maschi e femmine si aggira sempre intorno alla metà del numero dei partecipanti. Questo progetto offre anche una notevole gamma di tecnologie, stili, approcci alle visualizzazioni. Sono presenti circa 27 oggetti, installazioni, sculture, rilievi, collage. Un numero simile presentano pure le opere realizzate con la pittura, il disegno, la grafica, il frottage, i tessuti o con le tecnologie combinate – su superfici piatte. Inoltre, conseguentemente al periodo storico recente, sono presenti pure una ventina di fotografie e opere digitali e cinque video o videoinstallazioni.

Il tema predefinito del progetto ha provocato varie affermazioni, tutte che mettono in discussione la DISTOPIA. Sebbene nei materiali iniziali era stato offerto anche il termine UTOPIA, tutti gli autori si sono soffermati sulla parte più problematica, quindi il titolo provvisorio del progetto è diventato il nome principale che unisce tutte le discussioni artistiche.

Per capire meglio cos'è la distopia, dobbiamo partire dal concetto di utopia. La distopia e l'utopia sono delle rappresentazioni della società/ delle società in un possibile futuro. La distopia è una società immaginaria in cui sono raccolti tutti gli aspetti negativi della civiltà. Attualizza questioni legate alla politica, alla religione, alla sociologia, alla spiritualità, all'ecologia, alla sopravvivenza, alla perdita dell'individualismo, alla tecnologia aggressiva... Si manifesta spesso attraverso una visione satirica delle società contemporanee. Lo scopo della narrativa distopica è avvertire del pericolo mentre c'è ancora speranza per il recupero. Il termine utopia ha origine nel XVI secolo (Tommaso Moro: “...un'isola isolata dove tutto filava liscio e niente andava storto...”). Il concetto di distopia/utopia viene ancor meglio descritto confrontando il paradiso e l'inferno: l'utopia è il paradiso e la distopia è l'inferno.

Nella letteratura esistono diversi approcci al termine distopia. Lo scrittore russo Evgenij Zamjatin ha scritto il primo “vero” romanzo distopico nel 1920, dal titolo “Noi”. Altre opere letterarie che trattano questo argomento sono abbastanza note. Si tratta dei romanzi: George Orwell - “1984”; Aldous Huxley - Il mondo nuovo”; Ray Bradbury – “Fahrenheit 451”; P.D. James - “I figli degli uomini”; Suzanne Collins – “Hunger Games”; Margaret Atwood - “ Il racconto dell'ancella”... Inoltre, ci sono molti film distopici. Il film, realizzato subito dopo il romanzo “Noi”, è l'opera capitale di “Metropolis” (1927). È stato girato durante la Repubblica di Weimar e tratta del rapporto tra le classi: gli operai e la borghesia. Ci sono anche: Francis Lawrence - “Hunger Games”; Neil Burger – “Divergent”; George Miller – “Mad Max”; Michael Anderson – “La fuga di Logan”; François Truffaut (1966) – “Fahrenheit 451”; Michael Radford – “1984”; Kurt Wimmer – “Equilibrium”; Wachowski – “Matrix”; James Cameron – “Terminator” ecc.

Oggi il termine distopia appare in molti ambiti, arte figurativa compresa. Nell'arte nasce come commento critico alla realtà sociale. Qui ci chiediamo: stiamo (già) vivendo in una distopia? La distopia significa una società in cui le condizioni di vita sono insopportabili o miserabili; in cui la qualità economica della vita migliora leggermente a scapito di una perdita radicale delle libertà fondamentali. In questo progetto sono stati scelti argomenti del tempo reale, che hanno accenni distopici, e non sono pochi: il controllo del comportamento, le restrizioni per i “whistleblowers”, i divieti di commento sui social network, le minacce sanitarie, la classificazione in determinati blocchi politici nonostante l'evidente imposizione di atteggiamenti/opinioni... Abbiamo assistito alla privazione repressiva delle libertà, ma anche alla disobbedienza e alla consapevolezza durante la cosiddetta “influenza pubblicitaria” negli ultimi anni. Ora siamo costretti a tifare per alcune delle creazioni statali che sono in guerra, indipendentemente dal fatto che non dobbiamo credere ai proclami univoci dei media. Non dobbiamo dimenticare che non esistono informazioni rilevanti sulla vita/situazione politica in Africa, Asia e nemmeno in Cina o Russia. Le multinazionali prendono il controllo o lo fanno i programmi informatici schiavizzando le persone in modo che esistano solo in uno stato mentale e servano a guidare le macchine (Matrix).

Durante la storia possiamo riconoscere società negative e distopiche come la Germania nazista, l'Unione Sovietica di Stalin, gli Stati Uniti nei tempi di McCarthy e la caccia alle “streghe rosse”, ecc. Oggi sembra che stiamo diventando una società in cui prevalgono le condizioni di vita scandite dalle regole statali vicine alla repressione, alla violenza legale, all'inquinamento, alla costante minaccia di guerra e all'insoddisfazione della maggior parte delle persone. Indipendentemente dallo slogan democrazia, il governo diventa assolutista e totalitario e tende a opprimere le persone, privandole del diritto a opinioni e punti di vista. Si rispetta l'unisonità del gregge.

GRADSKA GALERIJA
GALLERIA CIVICA

FONTICUS

GROŽNJAN
GRISIGNANA

DISTOPIJA / DISTOPIA

selektirani, kolektivni, tematski, likovni projekt
progetto figurativo, selettivo, collettivo, tematico

AUTORI

Giuseppe Anello, Mariana Ban, Fanita Barčot Nikolac, Daniela Battisti, Elvis Berton, Nataša Bezić, Rok Bogataj, Matjaž Borovničar, Darko Brajković Njapo, Nadja Brečević, Luciano Bunić, Dean Buzleta, Valentino Cappellari, Samir Cerić Kovačević, Barbara Cetina, Andrea Čović, Bruna Dobrilović, Slađan Dragojević, Bogomir Duzbaba, Silvija Đolonga, Fernando, Mišo Filipovac, Fabio Gasparini, Igor Gustini, Nela Hasanbegović, Džeko Hodžić, i.j.piNO, Saša Jovanović, Marino Jugovac, Dubravka Kanjski, Kristina Kinkela Valčić, Branko Kolarić, Amina Konate Visintin, Silvana Konjevoda, Željko Kranjčević Winter, Goran Kujundžić, Andrej Kurtin, Miranda Legović, Milan Marin, Slavica Marin, Vanja Mervič, Josip Mijić, Berta Miloš, Jana Nikolovska, Filip Novak, Jadranka Ostić, Ivana Ožetski, Renata Papišta, Ivan Paulić, Izabela Peculić Stančić, Renata Pantek, Ivana Postić, Princ Petar XXIII, Andreas Pytlik, Dijana Rajković, Nikola Ražov, Kaja Resman, Branka Riđički, Luisa Ritoša, Aleksandra Rotar, Dorjan Slogar, Damir Stojnić, Marko Šošić, Luiza Štokovac, Lena Ternovec, Romina Tominić, Asja Vasiljev i Aleksej V. Slavik, Matej Vočanec, Roberta Weissman Nagy, Andrej Zbašnik

Impressum:

Produkcija: Gradska galerija Fonticus Grožnjan, VI. 2024.; Izdavač / Editore: Općina Grožnjan / Comune di Grisignana, HDLU Istre; Za nakladnika: Claudio Stocovaz; Autor, koordinator, kustos projekta: Eugen Borkovsky - voditelj programa galerije; Lektura: Doris Pandžić (HR); Prijevod: Marina Krušić; Fotografije: auto/r/lice, E. Borkovsky; Design: Studio Borkovsky; Postav: Darko Brajković Njapo, Fabio Gasparini, Eugen Borkovsky; tel: 00385 99 252 33 72, e-mail: eugen.borkovsky@gmail.com; Naslovnica: Milan Marin; Tisak: Comgraf Umag; Tiraž: 250.

Realizirano uz Dan općine Grožnjan, 16. VI. 2024.

Projekt financirala Općina Grožnjan / Comune di Grisignana

GROŽNJAN / GRISIGNANA
Grad umjetnika 1965 - 2024 / Città degli artisti
www.groznjan-grisignana.hr

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNI
KA I STRE

Milan Marin, D D kombinirana tehnika na papiru, 100x70 cm, 2024.

